

Chiropterologie

Kurz V

Tomáš Bartonička

Ústav botaniky a zoologie

Př MU

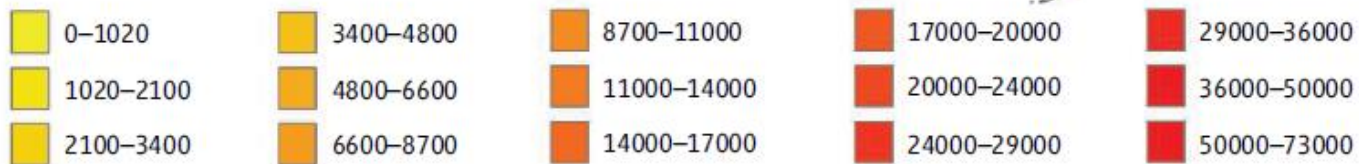
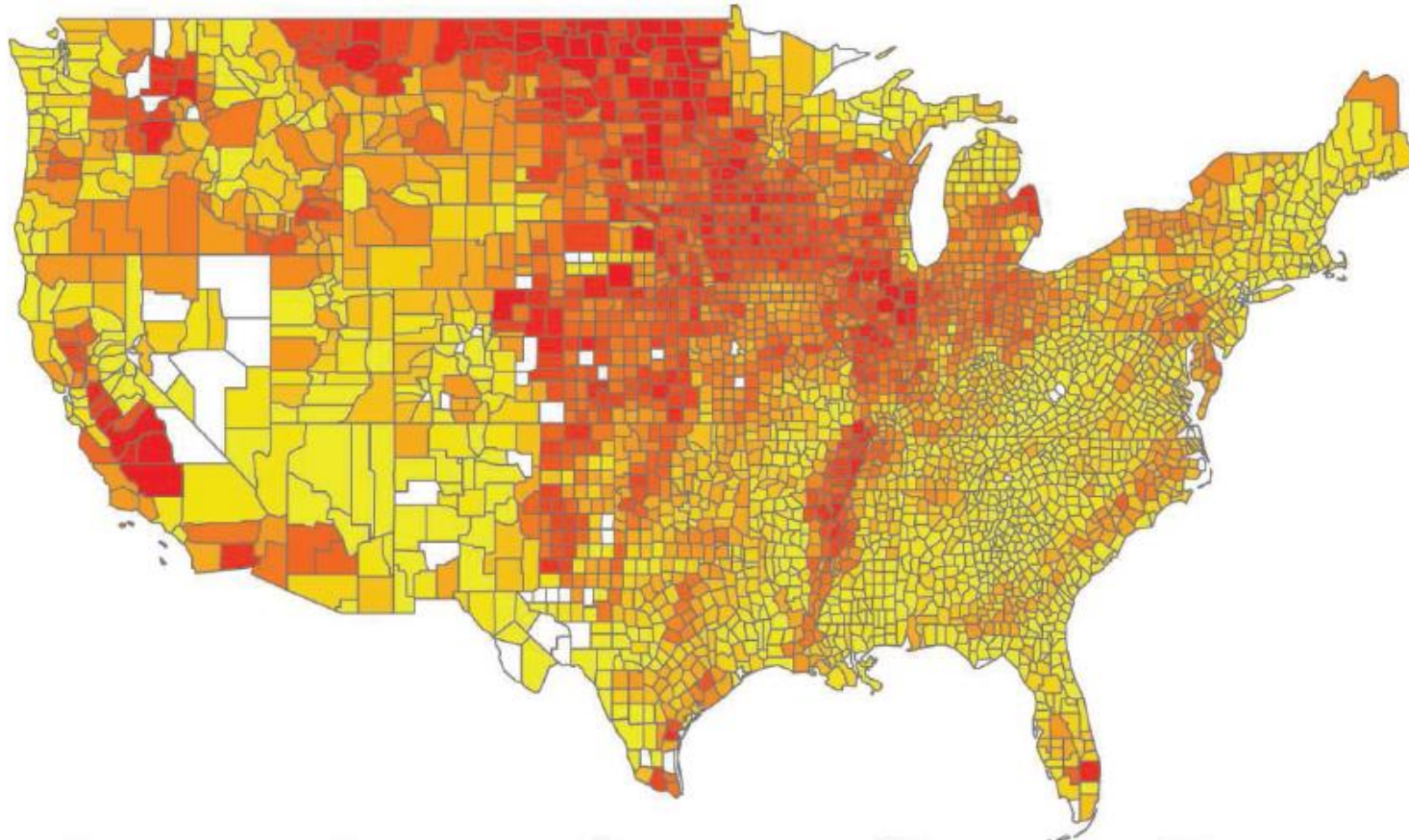

Letouni a ochrana přírody

Role netopýrů v ekosystémech a přínos pro člověka

- důležité složky ekologických sítí (zejm. v tropech)
- kontrola početnosti hmyzu
- polinátoři ekonomicky důležitých zemědělských plodin
- x zdroj infekčních chorob (vzteklina, EBOLA, West-Nile, Marburg virus...)

The worth of insectivorous bats. Estimated annual value of insectivorous bats in the agricultural industry at the county level. Values ($\times \$1000$ per county) assume bats have an avoided-cost value of $\sim \$74/\text{acre}$ of cropland (12). (See SOM for details.)

Netopýři ročně ušetří v USA cca 23 miliard \$ (Boyles et al. 2011, Science)

Hlavní faktory ohrožující netopýry

- **ztráta úkrytových možností**
- **změny a fragmentace biotopů**
- změna klimatu?
- nemoci – WNS
- větrné elektrárny, další důvody přímé mortality
- lov+přímé pronásledování

100 km

2005

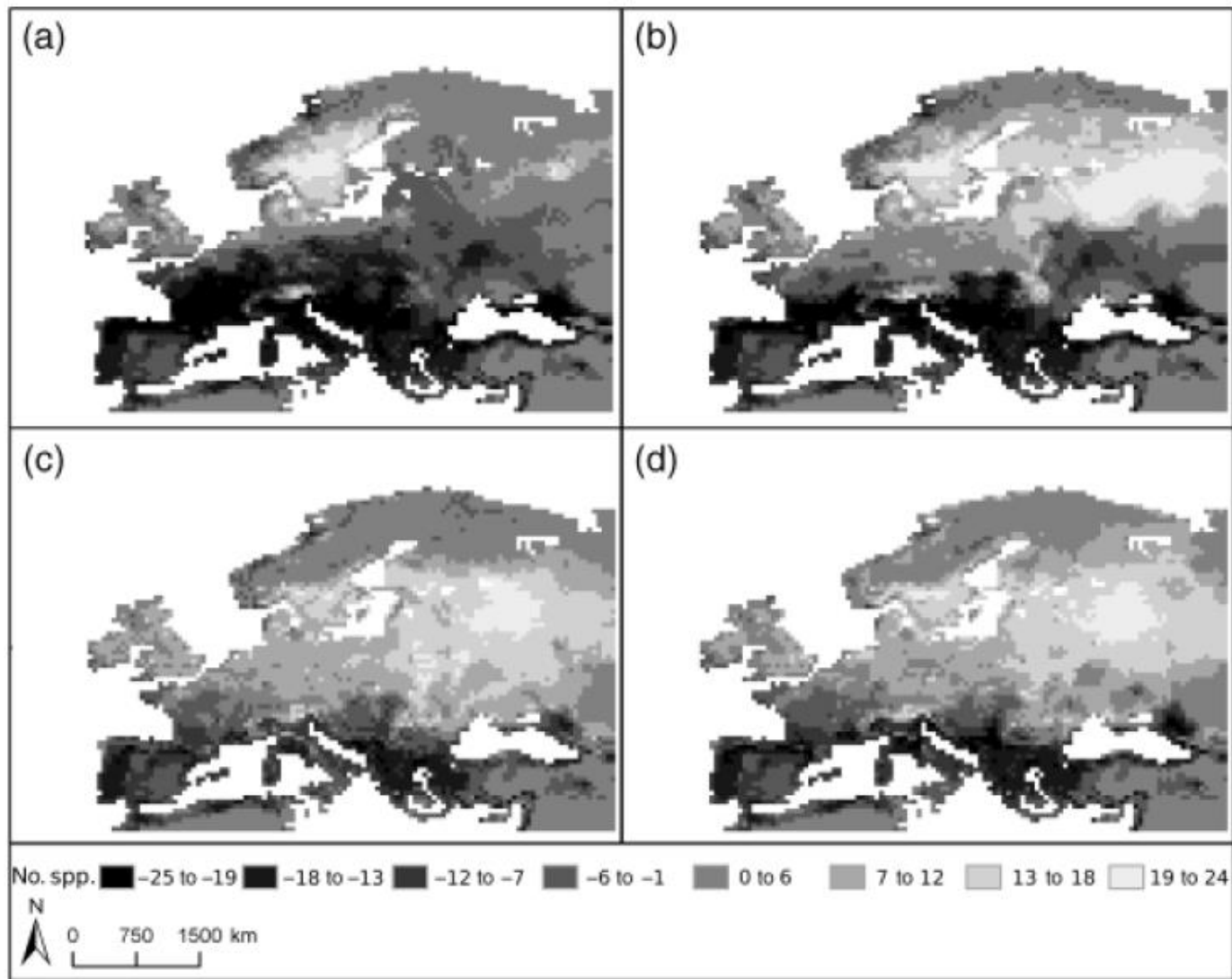

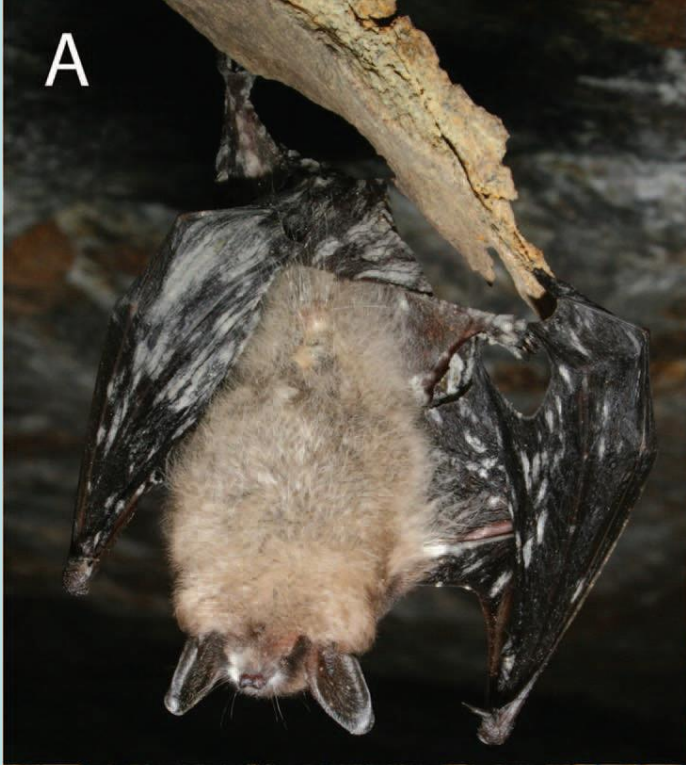
Fig. 8 Difference between present species richness and projections for 2090–2100 for scenarios (a) A1FI, (b) A2, (c) B1 and (d) B2.

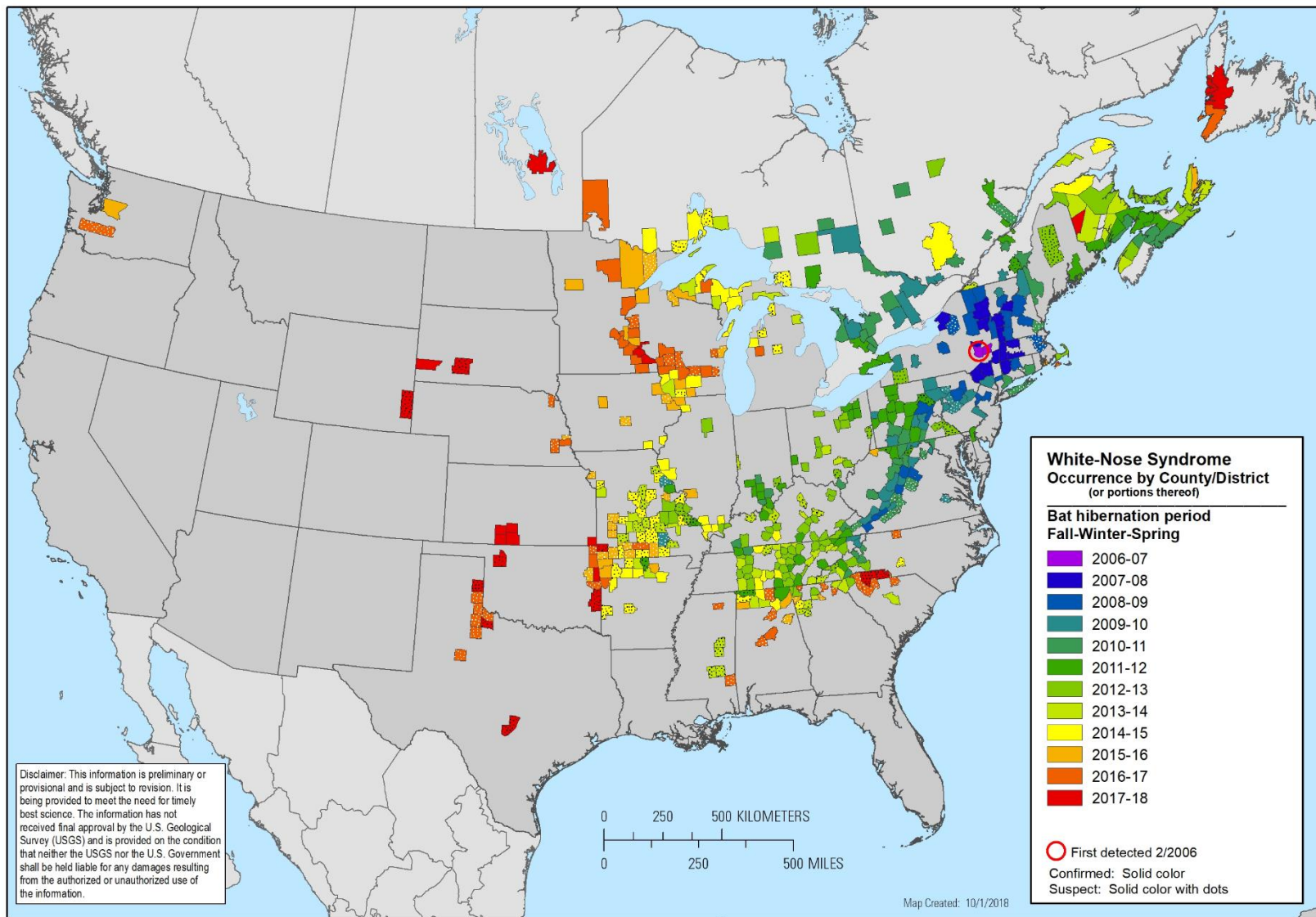
Vliv klimatických změn -Rebelo et al. 2010. Global Change Biol

An Emerging Disease Causes Regional Population Collapse of a Common North American Bat Species

Winifred F. Frick,^{1,2*} Jacob F. Pollock,³ Alan C. Hicks,⁴ Kate E. Langwig,^{4,1} D. Scott Reynolds,^{5,1} Gregory G. Turner,⁶ Calvin M. Butchkoski,⁶ Thomas H. Kunz¹

Citation: White-nose syndrome occurrence map - by year (2018). Data Last Updated: 10/1/2018. Available at: <https://www.whitenosesyndrome.org/resources/map>.

WHAT IS WNS?

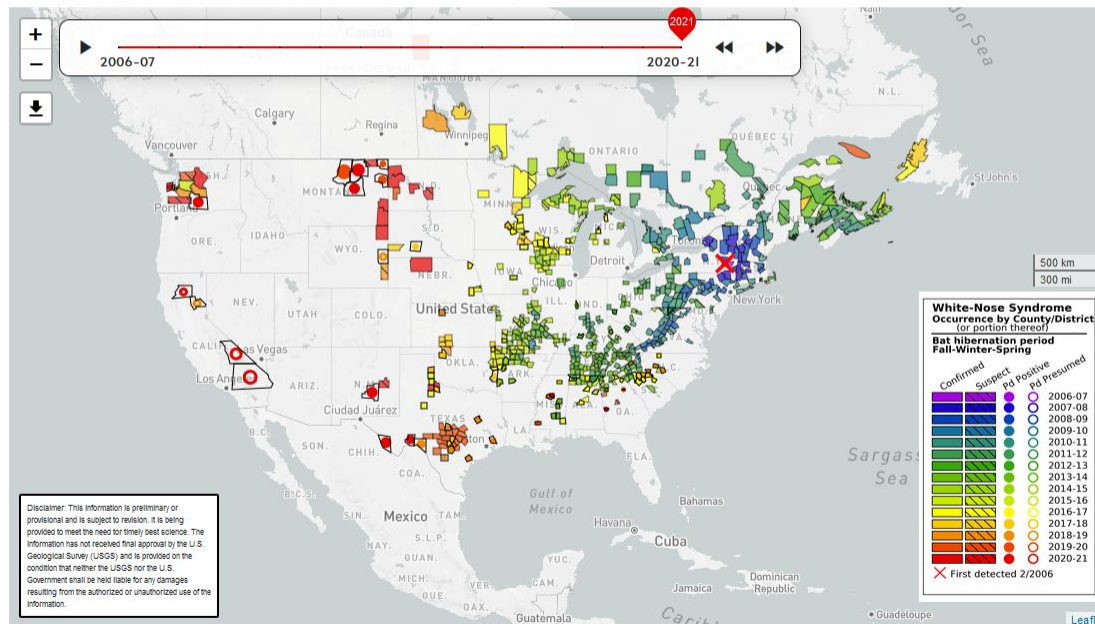
OUR WORK

HOW TO HELP

NEWS

RESOURCES

Where is WNS Now?

To add this map to your own map copy the [Web Feature Service URL](#) to your mapping application.

In North America

Confirmed: Bat species identified with diagnostic symptoms of white-nose syndrome:

- **Big brown bat** (*Eptesicus fuscus*)
- **Cave bat** (*Myotis velifer*)
- **Eastern small-footed bat** (*Myotis leibii*)
- **Fringed bat** (*Myotis thysanodes*)
- **Gray bat** (*Myotis grisescens*) ***endangered**
- **Indiana bat** (*Myotis sodalis*) ***endangered**
- **Little brown bat** (*Myotis lucifugus*)
- **Long-legged bat** (*Myotis volans*)
- **Northern long-eared bat** (*Myotis septentrionalis*) ***threatened**
- **Western long-eared bat** (*Myotis evotis*)
- **Tricolored bat** (*Perimyotis subflavus*)
- **Yuma bat** (*Myotis yumanensis*)

A group of Indiana bats. Credit: Ann Froschauer, USFWS

Pa positive: Bat species and subspecies on which *Pseudogymnoascus destructans* has been detected, but no diagnostic sign of white-nose syndrome has been documented:

- **Eastern red bat** (*Lasiurus borealis*)
- **Mexican free-tailed bat** (*Tadarida brasiliensis*)
- **Rafinesque's big-eared bat** (*Corynorhinus rafinesquii*)
- **Silver-haired bat** (*Lasionycteris noctivagans*)
- **Townsend's big-eared bat** (*Corynorhinus townsendii*)
- **Virginia big-eared bat** (*Corynorhinus townsendii virginianus*) ***endangered**
- **Ozark big-eared bat** (*Corynorhinus townsendii ingens*) ***endangered**
- **Western small-footed bat** (*Myotis ciliolabrum*)

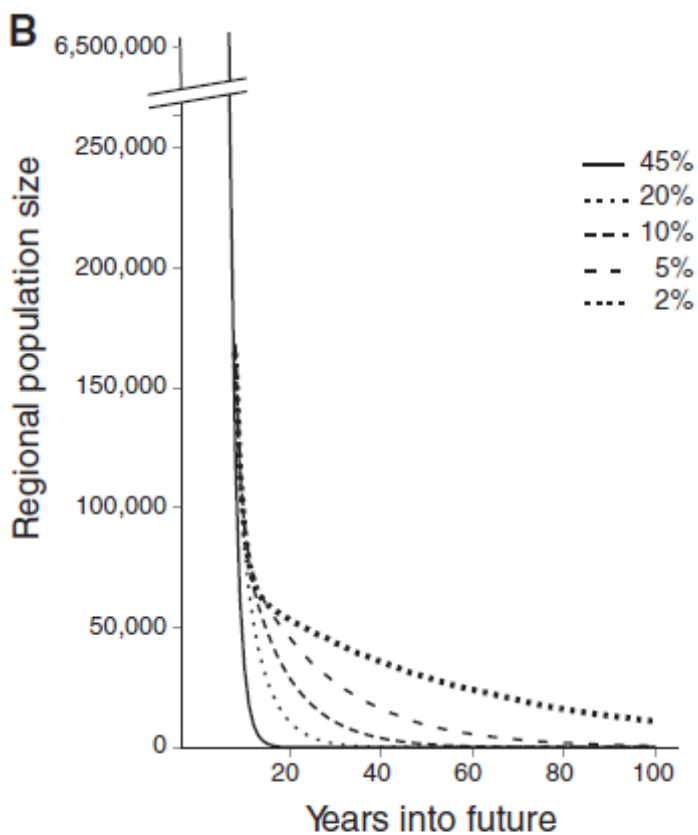

Fig. 4. (A) Cumulative probability of regional extinction of little brown myotis for five scenarios of time-dependent amelioration of disease mortality from WNS, based on matrix model simulation results. Each scenario represents predicted time-dependent declines for a specified number of years after infection and then holds the decline rate constant at either 45, 20, 10, 5, or 2% to demonstrate the impact of amelioration on the probability of extinction over the next 100 years. (B) Population size in each year averaged across 1000 simulations for each of the five scenarios of time-dependent amelioration of mortality from WNS

Biological: Stimulate growth of beneficial microorganisms that either attack, or secrete substances that attack, *Pd* or compete with *Pd* in other ways to limit its growth.

Probiotics - Apply a probiotic mix of bacteria and fungi naturally found on bat wings to bats to kill or weaken *Pd*.

Chitosan - Apply chitosan, a naturally-derived antifungal agent with wound-healing and anti-inflammatory properties, to bats to decrease infection rates and limit tissue damage by *Pd*.

Bacteria - Apply a strain of *Rhodococcus rhodochrous*, which has antifungal activity.

Chemical: Apply to either bats or the environment to prevent, control, or eradicate *Pd*.

B23 - Apply B23, a mix of naturally produced antimicrobial volatile organic compounds, to the environment. This anti-fungal agent had been approved by the U.S. Food & Drug Administration for use in horse bedding.

Polyethylene glycol (PEG) 8000 - apply this antifungal agent previously used in agriculture to bat roosts to hinder *Pd* growth.

Immunological: Use vaccines to prevent *Pd* in bats.

Vaccine - Develop a vaccine and a way to deliver it to bats to produce a protective immune response to *Pd*.

Genetic Manipulation: Reduce symptoms of *Pd* or alter *Pd* gene expression.

Gene silencing - "Turn off" *Pd* genes that cause harm to bats.

Mechanical:

- Habitat modification - Change environmental conditions, for example temperature and humidity, to make *Pd* less likely to survive or bats more likely to survive.
- Heated bat boxes - Provide heated bat boxes for bats in the early spring to help them survive the critical time of emergence.
- UV light - Using specific wavelengths of UV light to damage the fungus on bats or in the environment.

Přímá likvidace netopýrů v souvislosti se škodami na zemědělských plodinách: nejlépe zdokumentováno v Izraeli: fumigace jeskyní, likvidace většiny hmyzožravých netopýrů, cílový druh exterminačních praktik bez problému přežil

**ve 3 úktytech v oáze Dachla nalezeny
kadavery min. 1500 ex. = 1/3 populace!!!)**

TABLE 2 Geographical distribution of reports on bat consumption and any perceived problems. This is based on 138 records, including questionnaires (Appendix 1) returned and anecdotal information provided. Only regions where there was evidence of significant consumption of bats have been included in our analysis.

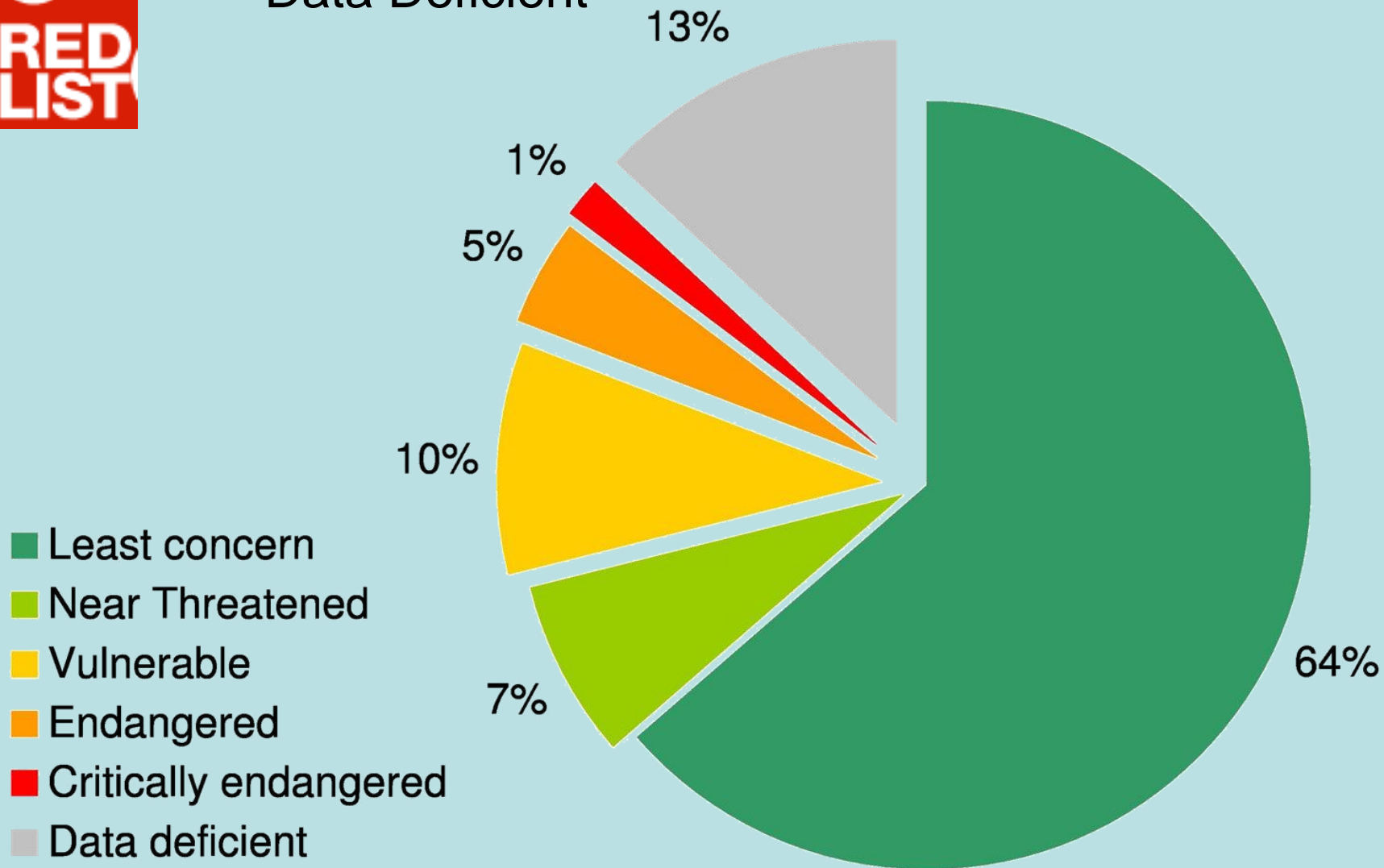
Geographical region	Total no. of reports	Consumption reported		Perceived problem?	
		Yes	No	Yes	No
Regions included					
South-East Asia	39	39	0	24	15
East & South Asia	13	8	5	2	11
Pacific Islands	6	4	2	4	2
Western Indian Ocean	14	11	3	5	9
Sub-Saharan Africa	25	16	9	9	16
South America	12	2	10	0	12
Regions excluded					
Eurasia*	15	0	15	0	15
North Africa	2	0	2	0	2
Arabian Peninsula	1	0	1	0	1
Australia	1	1	0	0	1
New Zealand	2	0	2	0	2
North America	1	0	1	0	1
Central America	5	1	4	0	5
Caribbean	2	0	1	0	1

*Includes all of Europe, Russia and former Soviet Republics

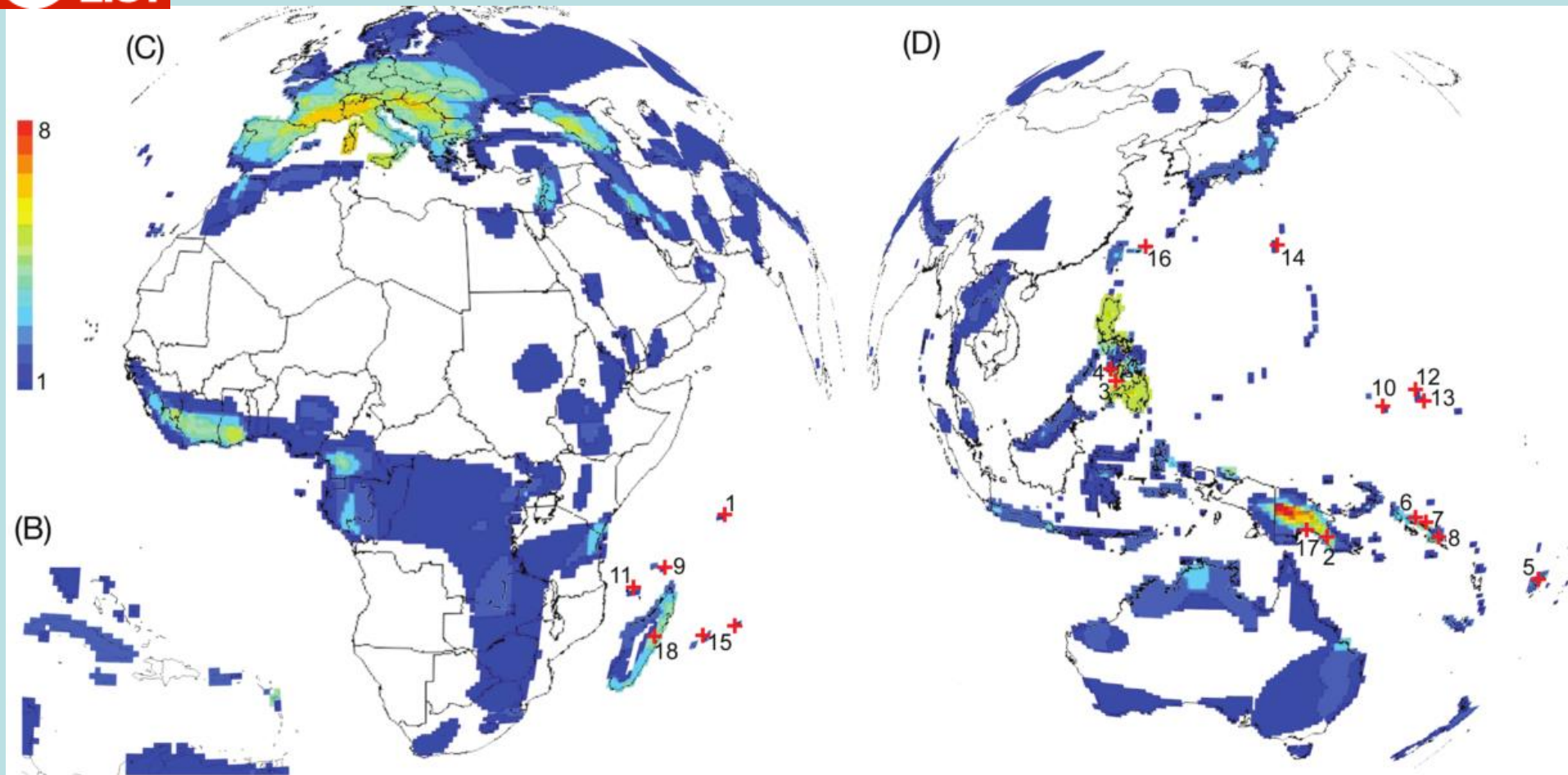
Mickleburgh et al. 2009. Bats as bushmeat: a global review. Oryx

Data Deficient

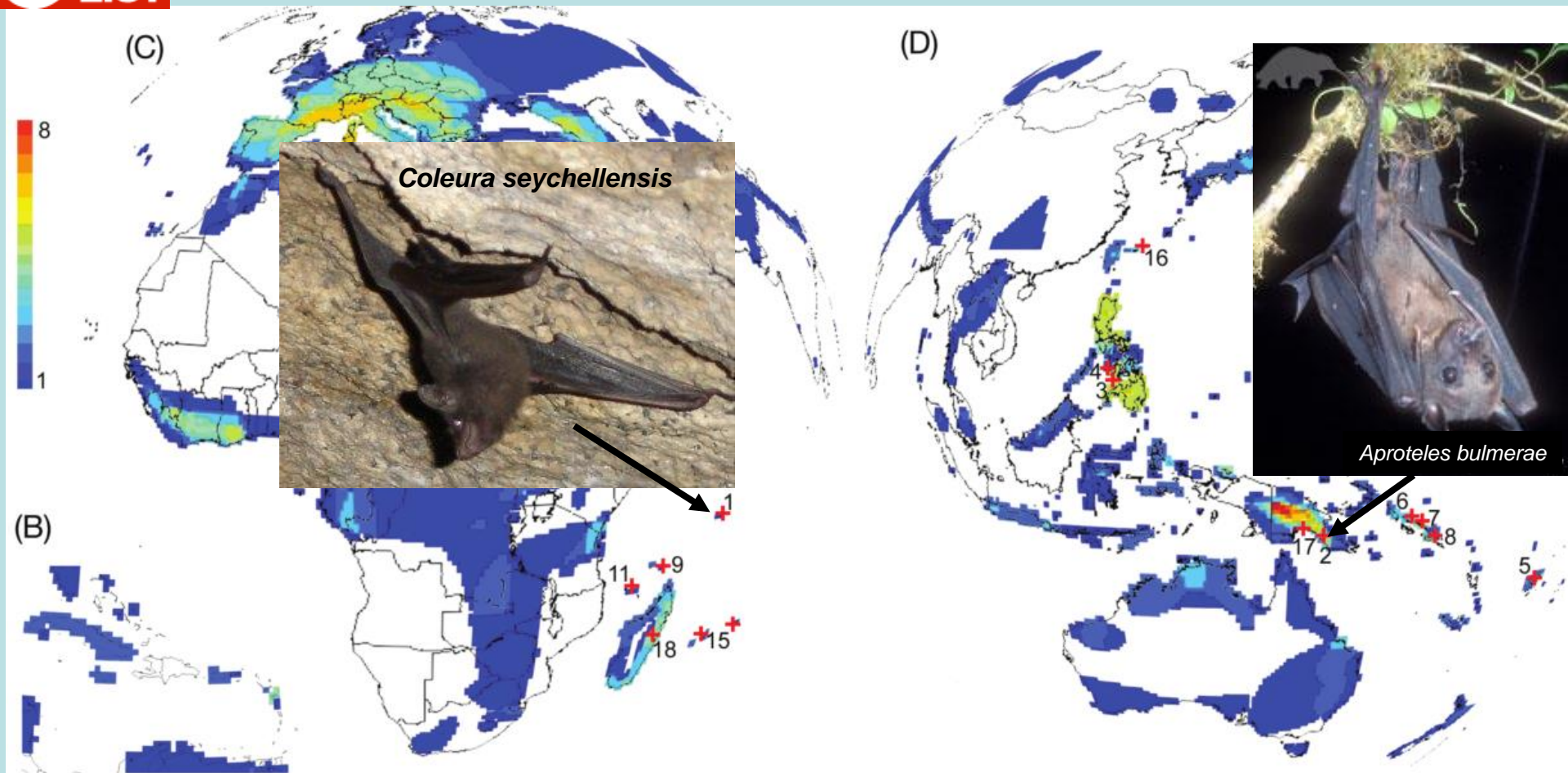

Ochranařský status letounů (IUCN) – Chiroptera Specialist Group

Druhová pestrost ohrožených netopýrů.

Křížky představují kriticky ohrožené druhy.

Histiotus alienus (Strange big-eared brown bat)

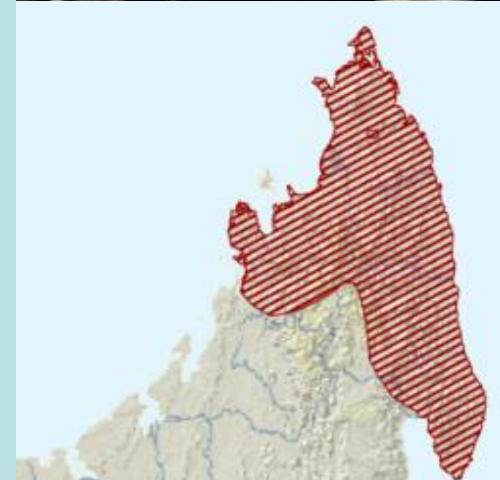

Myotis insularum (Insular myotis)

Wallis and Futuna

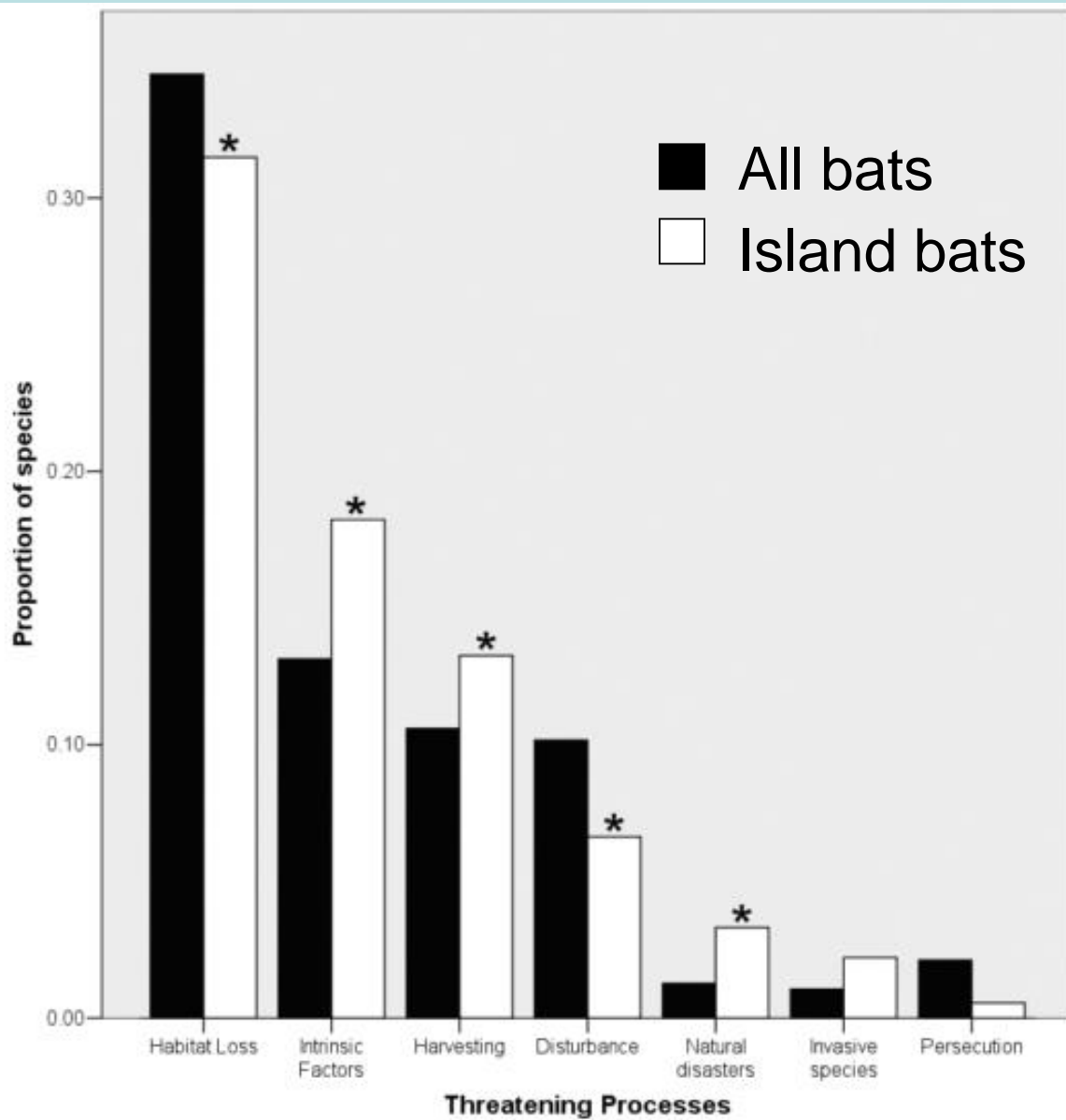
Samoa

American Samoa

Nycteris madagascariensis (Madagascar slit-faced bat)

Pravděpodobně ohrožené druhy

Species	Distribution	IUCN Status	Probability of Threatened
<i>Pteropus griseus</i> (Gray Flying Fox)	Indonesia	DD	0.994
<i>Myotis insularum</i> (Insular Myotis)	Samoa	DD	0.982
<i>Pteropus insularis</i> (Ruck Flying Fox)	Micronesia	DD	0.975
<i>Rhinolophus keyensis</i> (Kai Horseshoe bat)	Indonesia	DD	0.959
<i>Otomops formosus</i> (Java Giant Mastif bat)	Indonesia	DD	0.923
<i>Cynomops paranus</i> (Brown dog-faced bat)	South & Central America	DD	0.871
<i>Pteropus lombocensis</i> (Lombok Flying Fox)	Indonesia	DD	0.836
<i>Nycteris madagascariensis</i> (Slit-Faced bat)	Madagascar	DD	0.694
<i>Tadarida insignis</i> (East Asian Free-tailed bat)	China, Japan	DD	0.663
<i>Myotis oreias</i> (Singapore Whiskered bat)	Singapore	DD	0.653
<i>Myotis anjouanensis</i> (Anjouan Myotis)	Comoros	DD	0.622

Historické a současné extinkce letounů

vymírání

- 12-18 druhů netopýrů vyhynulých během posledních 300 let (většina zastoupena moderními muzejními exempláři)
- 14-17 dalších druhů netopýrů vyhynulých během holocénu (subfosilie, skalní umění).
- Míra vymírání: 2 % popsáných holocenních druhů netopýrů
- Vymírání je pravděpodobně podhodnoceno: extrémně slabý historický odběr vzorků a nevyřešená taxonomie.
- Doložená vymírání se soustřeďují v Polynésii, Mikronésii, Indickém oceánu a Karibiku. Některá vymírání na kontinentech
- ***Desmodus draculae*** – Jam, subfosilní, nemineralizované
- ***Styloctenium mindorensis*** – Z Austrálie malby, Mindoro

Každý druh se počítá...

FAMILY PTEROPODIDAE

- *Pteropus allenorum* (Samoa) 1856
- *Pteropus brunneus* (eastern Queensland) 1874
- *Pteropus coxi* (Samoa) 1840
- *Pteropus loochooensis* (Ryukyu) pre 1870
- *Pteropus pilosus* (Palau) c. 1870
- *Pteropus subniger* (Mascarenes) c. 1870
- *Pteropus tokudae* (Guam) 1966

FAMILY VESPERTILIONIDAE

- *Myotis insularum* (Samoa) 1860s
- *Nyctophilus howensis* (Lord Howe) 1887
- *Pipistrellus murrayi* (Christmas Island) 2009
- *Scotophilus borbonicus* (Reunion, Madag) 1868

FAMILY MYSTACINIDAE

- *Mystacina robusta* (New Zealand) 1967

Nedávné extinkce

Kolik druhů vyhynulo za posledních 200-300 let?

zdroje

- muzejní vzorky
- publikované údaje

rizika

- taxonomie
- monitoring

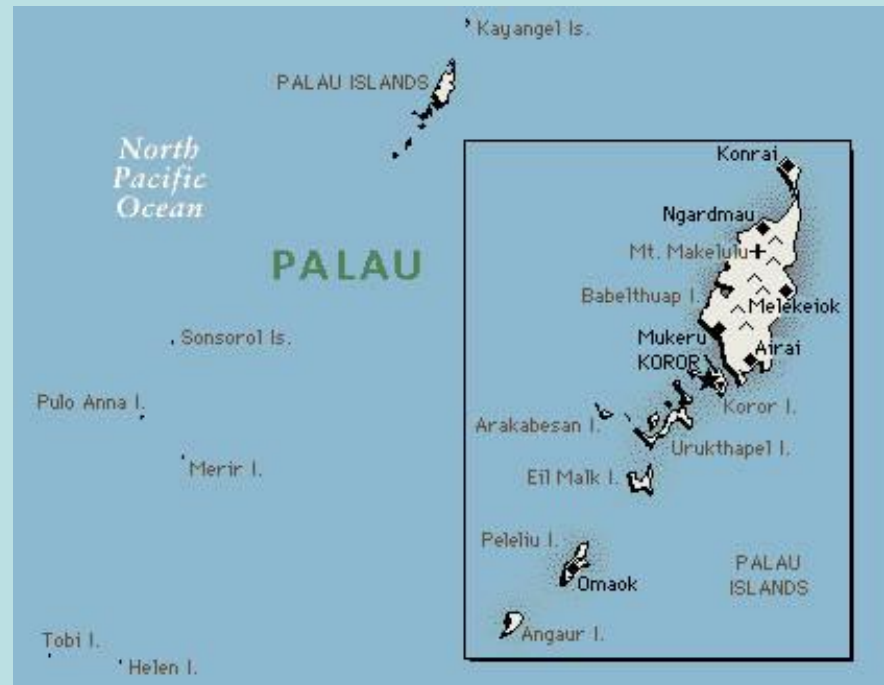
Pteropus subniger Kerr, 1792

- Mauritius a Reunion
- menší kaloň, lesy
- vyhuben 1870s

Pteropus pilosus Andersen, 1908

- jediný jedinec z Palau
- velký kaloň

Pteropus allenorum

opět jediný jedinec

Samoa - Apia, Upolu - 1856

drobná dentice, světlehnědý kaloň

Pteropus coxi

- Wilkesova americká průzkumná expedice v letech 1839-1842
- Dva exempláře s po sobě jdoucími katalogovými čísly; sbírány spolu s exempláři *P. samoensis*
- Označeny pouze jako "Samoaan Islands".
- Kůže nelze ve sbírce nalézt

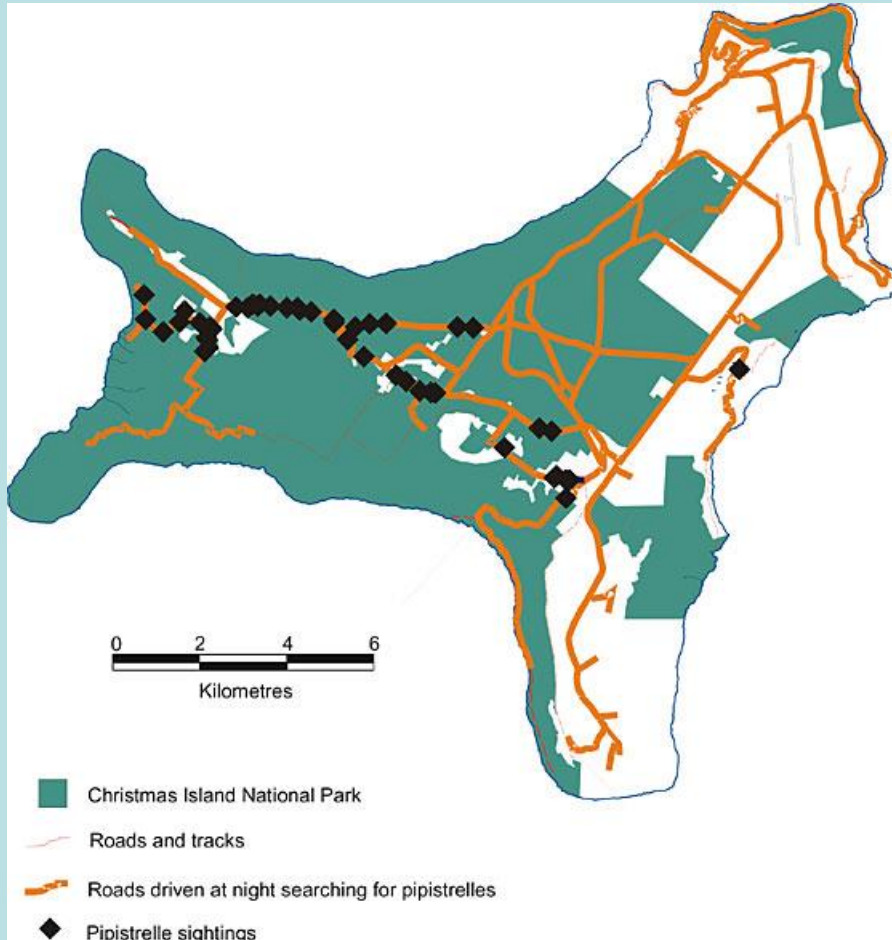
Pteropus tokudae

- objeven ve 30. letech 20. století, Tichomoří, Guam
- drobný kaloň
- známe 3 exempláře
- zřejmě vyhynul v 70. letech 20. století

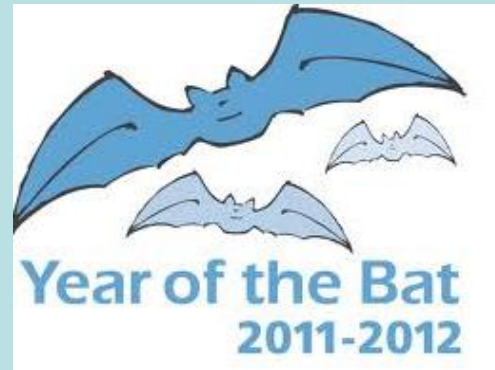
Pipistrellus murrayi

1994 – 100 jedinců, kolonie, 2009 potvrzeno vyhynutí *Anoplolepis gracilipes* – invazní mravenci, predace?

Ochranářské aktivity

Společnosti zabývající se ochranou a výzkumem netopýrů dnes prakticky v každé zemi

Kromě praktické ochrany je nejdůležitější aktivitou
OSVĚTOVÁ ČINNOST

Česká společnost pro ochranu netopýrů

založena 1990
cca 120 členů

- výzkum a ochrana netopýrů
- osvětové akce (Evropská noc pro netopýry...)
- medializace problematiky
- vydávání osvětových materiálů (letáky, plakáty atd.)
- časopis Vespertilio
- realizace praktických opatření

- nejčastěji řešené otázky:
 - co s nalezeným netopýrem
 - mámě v domě netopýry a chceme se jich zbavit
 - jak si počínat při rekonstrukci domu, kde jsou netopýři
 - správní řízení

[ÚVOD](#)[O ORGANIZACI](#)[KONTAKTY](#)[PORADNA](#)[ODKAZY](#)[česky / english](#)[Činnost](#)[AKTUALITY](#)[Kalendář akcí](#)[Mezinárodní noc pro netopýry](#)[Programy pro školy](#)[Projekty](#)[Vesperiilio](#)[Kroužkovací databáze](#)[Monitoring populací](#)[Monitoring paneláků](#)[Průzkumy a posudky](#)[Rekonstrukce budov](#)[Netopýři a stromy](#)[Echolakace](#)[Péče o úkryty](#)[Fotogalerie](#)[Tiskové zprávy](#)[Ke stažení](#)[Lokality \(hledání\)](#)[Migrace netopýrů](#)[FaceBook](#)

Skupina:

[Náš soused netopýr](#)[Anketa](#)

Kterou z aktivit pro veřejnost byste uvítali rozšířit?

Celkem hlasovalo 22058.

[Speciální semináře](#)

46.7% (10296)

[Obecné osvětové akce](#)

27.4% (6047)

ČESON

Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON) vznikla v roce 1991 za účelem zlepšení spolupráce mezi odborníky a amatéry zabývající se netopýry. Posláním této nevládní organizace je koordinace ochrany a výzkumu netopýrů. ČESON shromažďuje informace a poznatky o problémech, upozorňuje na ně odpovědné orgány a navrhuje jejich řešení. Dále vypracovává expertizy v oboru ochrany netopýrů a jejich prostředí a zajišťuje vzájemnou informovanost svých členů a příznivců společnosti o aktuálním stavu netopýří problematiky a v oboru výzkumu a ochrany netopýrů prosazuje vzájemnou spolupráci mezi amatéry, širokou veřejností, odborníky a státní správou. Výrazně se podílí na monitoringu netopýřích populací v ČR a reprezentuje státní ochranu netopýrů v tuzemsku i zahraničí.

Aktuality

120. plaketu "Náš soused je netopýr" získalo JK Jestřábí [20.10.2021]

120. držitelem plakety "Náš soused je netopýr" se stal JK Jestřábí Oskava z Václavova u Oskavy. Předání proběhlo během tradičního Badatelského víkendu, který ve Václavově organizuje Asociace středoškolských klubů České republiky, z.s. a paní Květa Děrdová ze ZŠ Břidličná. Účastníci programu pod vedením kolegy Evžena Tošenovského mimo jiné vyrobili další netopýří budky, které byly pro zvýšení úkrytové nabídky vyvěšeny na vhodná místa v areálu a jeho blízkém okolí. V jedné z budov areálu JK Jestřábí se navíc nachází tradiční úkryt letní kolonie netopýrů ušatých (*Plecotus auritus*). Kromě toho spolek dlouhodobě spolupracuje při pořádání osvětových přírodovědných táborů pro děti, i monitoringu netopýrů. Akce "Náš soused je netopýr" probíhá v rámci [projektu](#) spolufinancovaného SFŽP ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. Podrobnější informace o všech oceněných najdete [zde](#).

Netopýří questing - poznejte Třeboň a netopýry jinýma očima [23.9.2021]

Děti i dospělí, kteří si rádi hrají, mají novou možnost, jak se seznámit s netopýry a jejich zvyklostmi přímo "v terénu". Questing je outdoorová hra, která vznikla v USA a rozšířila se po celém světě. Od září 2021 je v provozu první trasa (quest) s netopýří tematikou v České republice. Provede vás Třeboň a ukáže, kde máli letouni loví potravu a kde se mohou ukrývat. Stačí si [stáhnout průvodní list](#) a vyrazit ven. V cíli najdete malý poklad. Quest byl připraven v rámci projektu spolufinancovaného SFŽP ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí, ve spolupráci s [Třeboňskou záchrannou stanicí](#).

Během léta bylo předáno 5 plaket [11.9.2021]

Během léta bylo předáno dalších 5 památečních plaket v rámci akce "Náš soused je netopýr". Mezi oceněnými jsou správy tří významných památek: zámek Valeč, hrad Landštejn a klášter Chotěšov jsou tradičními zimovišti netopýrů a zároveň různou formou pomáhají s osvětou návštěvníků ohledně ochrany netopýrů. Dalšími držiteli ocenění se stali manželé Burešovi ze Soutic, kteří ve svém domě hostí letní kolonie dvou druhů netopýrů - n. velkého a ušatého. A také pan Elingr z Předměstí nad Jizerou, který si sám vyrábí a na svých budovách vyvěšuje budky pro netopýry. Všem oceněným patří velký dík! Podrobnější informace najdete na webu [sousednetopyr.cz](#). Akce probíhá v rámci [projektu](#) spolufinancovaného SFŽP ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.

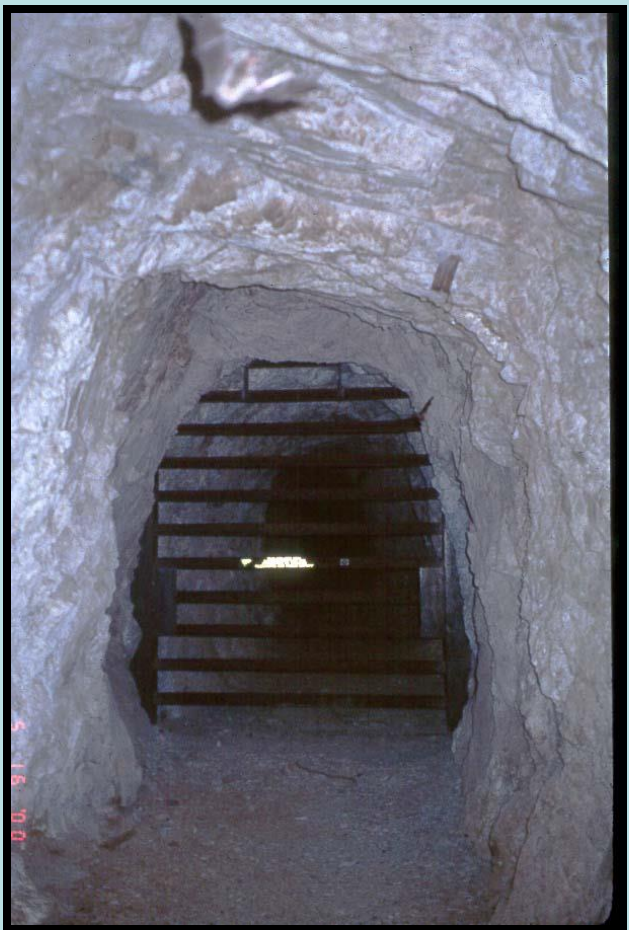
Zveme na akce s netopýry - září a říjen [27.8.2021]

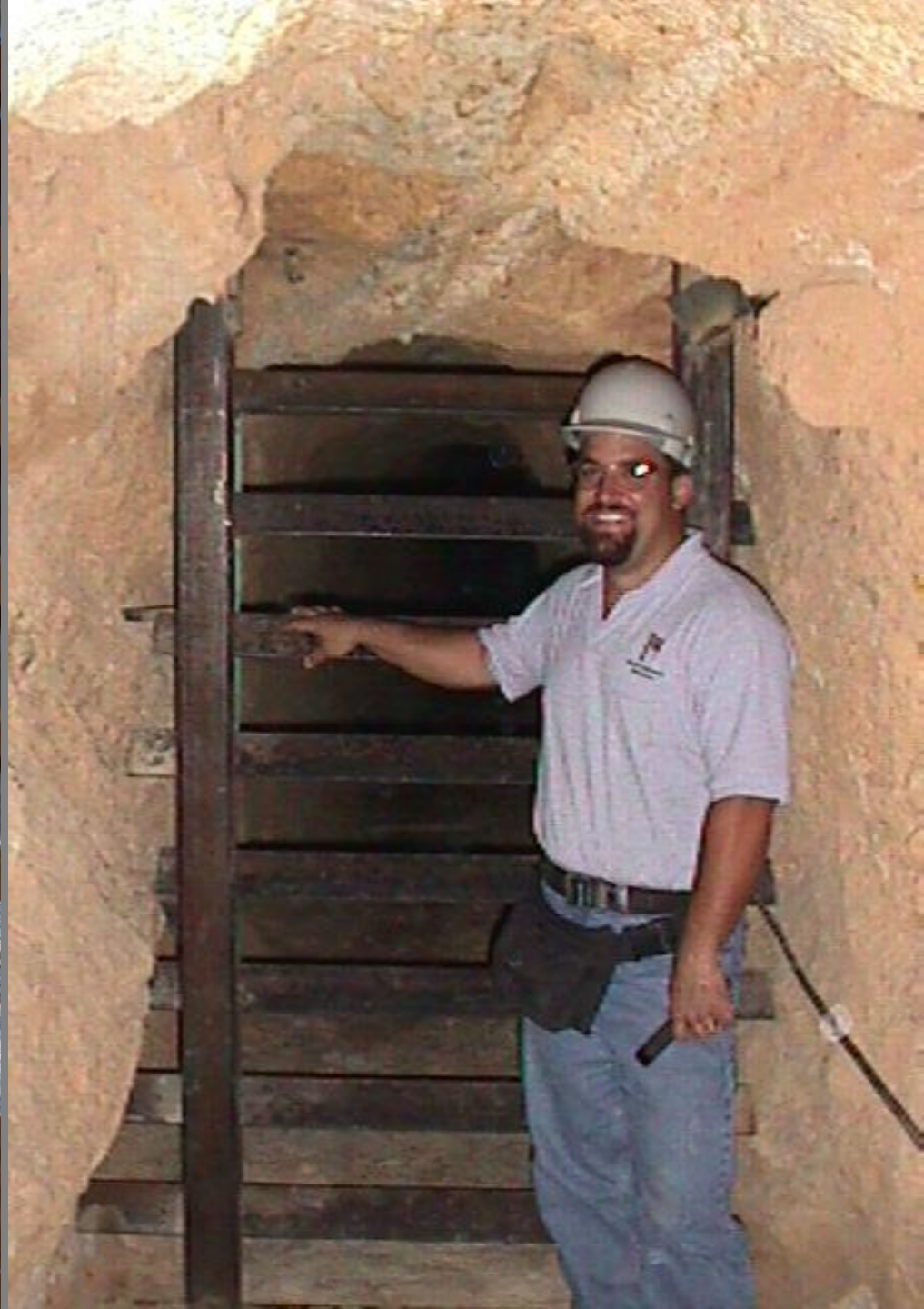
Kromě Mezinárodní noci pro netopýry se můžete v září zúčastnit i dalších akcí, nabízejících bližší seznámení se zajímavým životem létajících savců: 4. září bude připraven infostánek ČESON na Dnu pro zoologické zahrady v Olomouci, 15., 21. a 29. září a 7. října se uskuteční tradiční večerní vycházky v pražských parcích (Stromovka, Milíčkovský les). Ve čtvrtek 23. září proběhne ve Stromovce vypouštění uzdravených netopýrů ze záchranné stanice hl. m. Prahy. Od 8. září do 31. října

Sunrise Relief Mine, Phoenix, Arizona

Gated Mines

Bat Friendly

Not Bat Friendly

CUPOLAS

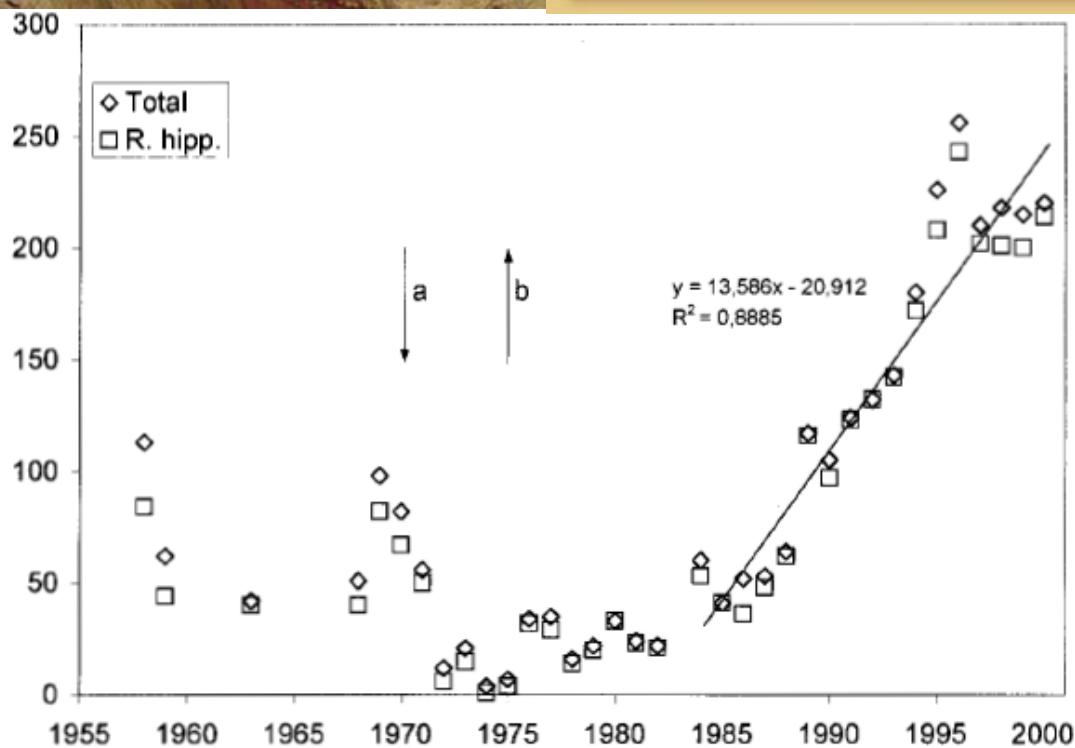

Fig. 1. Fluctuations in the numbers of hibernating bats recorded in the Na Tuoldu Cave, 1958-2000 (y axis = number of bats, x axis = year). The arrow pointing downwards denotes the year the gate closing the cave was broken down, the arrow pointing upwards represents the year a new gate was installed, thus closing the cave once more.